

6D060100 - «Математика» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін жазылған
Уркен Гулжан Атькенқызының
«Йонсондық теориялардың ұқсастығы» атты диссертациясына
ресми рецензенттің жазбаша пікірі

р/н №	Критерийлер	Критерийлер сәйкестігі	Ресми рецензенттің ұстанымы
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	<p>1.1 Ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі:</p> <p>1) Диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірі);</p> <p>2) Диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауы)</p> <p>3) Диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету)</p>	Диссертацияның зерттеу тақырыбы Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес келеді: «Елдің зияткерлік әлеуеті» және «Математика, механика, астраномия, физика, химия, биология, информатика және география аймақтарындағы қолданбалы және іргелі зерттеулері»
2.	Ғылымға маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы ашылған/ашылмаған.	Бұл жұмыстағы йонсондық теорияларды, жалпы айтқанда, толық емес теорияларды зерттеу, қазірге уақытқа дейін ең өзекті мәселе болып табылады. Сондықтан да, йонсондық теориялар үшін ұқсастық ұғымын зерттеу, маңызды жаңа тақырып болып табылады. Зерттелген жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады және оның маңыздылығы толық түрде ашылған.
3.	Өзі жазу принципі	<p>Өзі жазу деңгейі:</p> <p>1) жоғары;</p> <p>2) орташа;</p>	Диссертациялық жұмысты жазудағы өзі жазу деңгейі жоғары. Диссертацияның жұмыстың негізгі нәтижелерінің дәлелдемелері толық дәлелденген.

		3) төмен;			
		4) өзі жазбаған			
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі:	Диссертациялық жұмыстың теориялық тұрғыда өзектілігі негізделген.		
		1) негізделген;			
		2) жартылай негізделген;			
		3) негізделмеген.			
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды	1) айқындайды;	Диссертациялық жұмыстың мазмұны ұсынылған жұмыстың тақырыбын толық айқындайды. Диссертациялық жұмыс өзара тығыз байланысқан үш тараудан тұрады. Диссертациялық жұмыстың бірінші тарауында модельдер теориясының негізгі ұғымдары қарастырылған, екінші тарауда йонсондық теориялар мен толық теориялар аясында зерттелетін модельдер теориясының қажетті мағлұматтары көрсетілген. Диссертациялық жұмыстың үшінші тарауында йонсондық теориялардың ұқсастығы тақырыбындағы негізгі нәтижелер көрсетілді, атап айтсақ йонсондық спектрлерінің кластарының ұқсастықтары қарастырылған. Әр параграфта, сәйкесінше йонсондық теориялардың семантикалық және синтаксистік ұқсастығының байланысы, кейбір йонсондық теориялардың синтаксистік ұқсастығы және олардың рұқсаттылығымен байланысы, йонсондық спектрлердің кластарының ұқсастықтарының негізгі тұжырымдары мен дәлелдемелері және бекітілген йонсондық теорияның семантикалық моделінің экзистенциалды тұйық ішкі моделінің анықталған тұйықтамасының нәтижелері алынды.	
		2) жартылай айқындайды;			
		3) айқындамайды			
		4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді:	1) сәйкес келеді;		Диссертациялық жұмыста келтірілген тұжырымдар мен теоремалар, дәлелдемелерді ескере отырып, диссертациялық жұмыстың мақсаты мен міндеттері диссертациялық жұмыстың тақырыбына сәйкес екендігін көреміз.
		2) жартылай сәйкес келеді;			
		3) сәйкес келмейді			
		4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылысы логикалық байланысқан:	1) толық байланысқан;		
		2) жартылай байланысқан;			
		3) байланыс жоқ			

		3) төмен;			
		4) өзі жазбаған			
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі:	Диссертациялық жұмыстың теориялық тұрғыда өзектілігі негізделген.		
		1) негізделген;			
		2) жартылай негізделген;			
				3) негізделмеген.	
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды	Диссертациялық жұмыстың мазмұны ұсынылған жұмыстың тақырыбын толық айқындайды. Диссертациялық жұмыс өзара тығыз байланысқан үш тараудан тұрады. Диссертациялық жұмыстың бірінші тарауында модельдер теориясының негізгі ұғымдары қарастырылған, екінші тарауда йонсондық теориялар мен толық теориялар аясында зерттелетін модельдер теориясының қажетті мағлұматтары көрсетілген. Диссертациялық жұмыстың үшінші тарауында йонсондық теориялардың ұқсастығы тақырыбындағы негізгі нәтижелер көрсетілді, атап айтсақ йонсондық спектрлерінің кластарының ұқсастықтары қарастырылған. Әр параграфта, сәйкесінше йонсондық теориялардың семантикалық және синтаксистік ұқсастығының байланысы, кейбір йонсондық теориялардың синтаксистік ұқсастығы және олардың рұқсаттылықпен байланысы, йонсондық спектрлердің кластарының ұқсастықтарының негізгі тұжырымдары мен дәлелдемелері және бекітілген йонсондық теорияның семантикалық моделінің экзистенциалды тұйық ішкі моделінің анықталған тұйықтамасының нәтижелері алынды.		
		1) айқындайды;			
		2) жартылай айқындайды;			
				3) айқындамайды	
		4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді:	Диссертациялық жұмыста келтірілген тұжырымдар мен теоремалар, дәлелдемелерді ескере отырып, диссертациялық жұмыстың мақсаты мен міндеттері диссертациялық жұмыстың тақырыбына сәйкес екендігін көреміз.		
		1) сәйкес келеді;			
		2) жартылай сәйкес келеді;			
				3) сәйкес келмейді	
4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылысы логикалық байланысқан:	Диссертацияның барлық тараулары мен параграфтары логикалық түрде толық байланысқан.				
1) толық байланысқан;					
2) жартылай байланысқан;					
		3) байланыс жоқ			

		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған:	Ізденуші ұсынған жаңа әдістер дәлелденіп, салыстырмалы түрде бағалау жүргізілген және сыни талдау бар.		
		1) сыни талдау бар;			
		2) талдау жартылай жүргізілген;			
		3) талдау өз пікірін емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген			
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен қағидаттар жаңа болып табыла ма?	Диссертация тақырыбына сәйкес ұсынылған барлық ұғымдар жаңа болып табылады және диссертациялық жұмыстың мақсатына сәйкес келеді. Сондықтан ізденушінің алған барлық ғылыми нәтижелері толығымен жаңа болып табылады.		
		1) толығымен жаңа;			
		2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады);			
				3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	
		5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа болып табыла ма?	Диссертацияның қорытындылары толығымен жаңа болып табылады және нәтижелер басылымдарда жарияланған.		
		1) толығымен жаңа;			
		2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады);			
				3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе?	Алынған нәтижелер теориялық сипатқа ие және өзінің мазмұны бойынша модельдер теориясының фундаменталды есептерін дамытуға өз үлесін қосады, сонымен қатар алынған нәтижелер толығымен жаңа және йонсондық теориялардың синтаксистік және семантикалық ұқсастықтарының қасиеттерін зерттеуде қолданылуы мүмкін.		
		1) толығымен жаңа;			
		2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады);			
		3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)			

6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген /негізделмеген (qualitative research және өнертану және гуманитарлық бағыттары бойынша)	Барлық қорытындылар толықтай және қатаң негізделген.
7.	Қорғауға шығарылған негізгі қағидаттар	<p>Әр қағидат бойынша келесі сұрақтарға жауап беру қажет:</p> <p>7.1 Қағидат дәлелденді ме?</p> <p>1) дәлелденді;</p> <p>2) шамамен дәлелденді;</p> <p>3) шамамен дәлелденбеді;</p> <p>4) дәлелденбеді</p> <p>7.2 Тривиалды ма?</p> <p>1) ия;</p> <p>2) жоқ</p> <p>7.3 Жаңа ма?</p> <p>1) ия;</p> <p>2) жоқ</p> <p>7.4 Қолдану деңгейі:</p> <p>1) тар;</p> <p>2) орташа;</p> <p>3) кең</p> <p>7.5 Мақалада дәлелденген бе?</p> <p>1) ия;</p> <p>2) жоқ</p>	<p>7.1 Диссертациялық жұмыстың негізгі нәтижелері толық дәлелденген.</p> <p>7.2 Барлық негізгі нәтижелер тривиалды емес.</p> <p>7.3 Әрбір негізгі нәтижені алу үшін дәлелдеудің жолдары жаңа болып табылады.</p> <p>7.4 Йонсондық теориялардың ұқсастығы аясындағы зерттелген негізгі ғылыми нәтижелердің қолдану деңгейі кең.</p> <p>7.5 Негізгі нәтижелердің бірі келесі мақалада көрсетілген: Similarities of Jonsson spectra's classes // Bulletin of the Karaganda University. Mathematics Series. - 2023. - №4(112). - P. 130-143 мақаласында дәлелденген. Мақала Scopus деректер қорына «Bulletin of the Karaganda University. Mathematics Series» (процентиль 35%) енеді.</p>
8.	<p>Дәйектілік принципі</p> <p>Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі</p>	<p>8.1 Әдістеменің таңдауы - негізделген немесе әдіснама нақты жазылған</p> <p>1) ия;</p> <p>2) жоқ</p>	Зерттеу жұмысының негізгі нәтижесін алу үшін семантикалық әдіс қолданылды.

		<p>8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған:</p> <p>1) ия;</p> <p>2) жоқ</p>	<p>Диссертация жұмысының нәтижелері ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған негізгі әдіс – семантикалық әдіс.</p>
		<p>8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді):</p> <p>1) ия;</p> <p>2) жоқ</p>	<p>Жұмыстың теориялық қорытындылары эксперименттік зерттеулерді қажет етпейді. Жүргізілген зерттеулердің сенімділігі құрылған және қолданылған әдістердің конструктивтілігімен негізделеді. Диссертациялық жұмыстағы есептерге қатысты теоремалар қатаң дәлелденген, олардың толық дәлелдемелері бар.</p>
		<p>8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған / ішінара расталған / расталмаған</p>	<p>Барлық мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттер мен жоғарғы рейтингілі мерзімді басылымдардағы мақалаларға сілтемелермен расталған.</p>
		<p>8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті/жеткіліксіз</p>	<p>Диссертациялық жұмыстағы пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті түрде қарастырылған.</p>
9	Практикалық құндылық принципі	<p>9.1 Диссертацияның теориялық маңызы бар:</p> <p>1) ия;</p> <p>2) жоқ</p>	<p>Диссертациялық жұмыста алынған нәтижелердің теориялық маңызы бар. Сонымен қатар йонсондық теориялардың кейбір мәселелерін шешудің теориялық маңызы бар.</p>

		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары:	Алынған нәтижелерді модельдер теориясы бойынша кейінгі зерттеулерде пайдалануға болады. Диссертациялық жұмыстың тақырыбы аясында зерттелген барлық ұғымдар мен тұжырымдар эмбебап алгебра және модельдер теориясының салаларында қолдануға болады.
		1) ия;	
		2) жоқ	
		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа болып табылады?	Диссертацияда дәлелденген негізгі теоремалар толығымен жаңа және бакалавриат пен магистратурадағы арнайы курстарда оқытылуы мүмкін.
		1) толығымен жаңа;	
		2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады);	
		3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы:	Академиялық жазу сапасы жоғары деп есептеймін.
		1) жоғары;	
		2) орташа;	
		3) орташадан төмен;	
		4) төмен.	

Жұмысқа қатысты ескертулер мен кемшіліктер жоқ.

Пікір: Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті алдында **Уркен Гулжан Атъкенқызына** 6D060100 – «Математика» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін беру үшін ұсыныс-өтініш жасау.

Ресми рецензент

PhD, қауымдастырылған профессор (доцент),
Қазақстан-Британ техникалық университетінің
академиялық сұрақтар жөніндегі проректоры,
қолданбалы математика мектебінің профессоры

Подпись Исахова АА заверяю

Департамент
по развитию персонала

Исахов А.А.